

Medicinski informacijski izvori na Internetu

Helena Markulin

hemar@mef.hr

SREDIŠNJA MEDICINSKA
KNJIŽNICA

<http://smk.mef.hr>

Internet

- Oko 100 milijuna ljudi u SAD i Kanadi i preko 90 milijuna u ostalom dijelu svijeta služe se Internetom
- sastoji se od mnoštva lokalnih, regionalnih i globalnih mreža računala međusobno povezanih
- preko 40 milijuna računala međusobno povezanih; broj raste za 10 % godišnje

World Wide Web

- WWW(svjetska paučina) je mrežni alat
- pogrešno se izjednačuje Internet i WWW
- na Internetu dostupno oko 800 milijuna web stranica

Medicinski informacijski izvori

- Svijet medicine zakoračio je u virtualni prostor već krajem 60-tih godina prošlog stoljeća
- 1967.godine povezala se ambulanta na bostonskom aerodromu Logan i Massachusetts General Hospital
- 1971.god.online pretraga Medline baze podataka

- Brojnost i različitost mrežnih izvora medicinskih informacija
- Internet je omogućio da “ekskluzivni svijet medicinskih informacija” bude dostupan javnosti

Tri temeljne skupine korisnika medicinskih informacija

- Profesionalni korisnici (liječnici, znanstvenici, nastavnici)
- studenti
- javnost (pojedinci, jednom riječju svi oni koji žele informacije o svom zdravlju ili bolesti)

Profesionalni korisnici

- Specijalizirane baze podataka
- MEDLINE, EMBASE
- MEDLINE-sadrži 11 milijuna referenci;
redovito se obrađuje oko 3800 časopisa (od
1966.god.); od 1997.god slobodan pristup
bazi

Medicinski online servisi

- Dobar početak za traženje medicinskih informacija
- katalozi koji sadrže infoizvore o pojedinim granama medicine ili o bolestima, informacije o literaturi, linkove na druge relevantne izvore
- informacije provjerene i filtrirane

Medical Matrix

[http:// matrix.org/reg/login/asp](http://matrix.org/reg/login/asp)

- velik izvor medicinskih informacija
- izvor analiziran i evaluiran
- pojedine grane medicine, informacije o bolestima, kliničkoj praksi
- informacije o literaturi
- obavijest korisnika putem e-mail

OMNI

- Uspostavljen 1995.god
- informacije filtrirane i klasificirane
- klinička medicina, zdravstvena skrb, javno zdravstvo, upravljanje u zdravstvu, biološke znanosti
- pretraživač

BioMedNeT

<http://BioMednet.com>

- Područje medicine i biologije
- informacije iz literature; novosti iz vodećih medicinskih, bioloških i biotehnoloških časopisa
- link na web adrese drugih infoizvora

Medscape
<http://mwdscape.com>

Web stranice medicinskih udruženja , fakulteta, bolnica

- UROWEB
- HARRIET LANE WWW LINKS
- AHA
- AMA

UROWEB

<http://www.uroweb.or>

- Osnivač EUA (European Urological Association)
- područje urologije s aktualnom literaturom, prikazom zanimljivosti iz urološke prakse, informacije o kongresima
- klinička i znanstvena urološka praksa; aktualne teme
- Adress book

Harriet Lane WWW Links

<http://www.med.jhu.edu/peds/hl>

- Johns Hopkins University
- zbirka od 5234 linkova iz područja pedijatrije
- zdravstveno osoblje, roditelji ,djeca
- pretraživač

American Heart Association (AHA)

<http://www.americanheart.org>

- Informacije za liječnike, znanstvenike
- informacije o istraživanjima, kongresima
- link na AHA Journals-Online
- informacije namijenjene bolesnicima (u svrhu izobrazbe o zdravlju i bolesti, odnosno sprečavanja bolesti i očuvanja zdravlja)

American Medical Association- AMA

<http://www.ama-assn.org>

- Informacije za liječnike i bolesnike
- informacije o kongresima; novosti iz svijeta medicine
- link na službeno glasilo JAMA

Informacije o lijekovima

- BAZE PODATAKA O LIJEKOVIMA
- WEB STRANICE FARMACEUTSKIH
UDRUŽENJA, DRŽAVNIH
INSTITUCIJA ZA KONTROLU
LIJEKOVA
- WEB STRANICE FARMACEUTSKIH
KUĆA

Baze podataka o lijekovima

- Informacije o lijekovima (terapijske doze, kontraindikacije, nuspojave...)
- pretraživač (koristeći generičko ime ili zaštićeno ime) ili su lijekovi poredani abecednim sljedom (“kliknuti” na traženo slovo)

Baze podataka o lijekovima

- PharmInfoNet (<http://www.pharminfo.com>)
- The Internet Drug Index (<http://www.rxlist.com>)
- DrugInfonet (<http://www.druginfonet.com>)

Web stranice farmaceutskih udruženja, državnih institucija za kontrolu lijekova

- U.S. FOOD AND DRUG
ADMINISTRATION (<http://www.fda.gov>)
- publicira dva glasila
- FDA Consumer
(<http://www.fda.gov/fdac/fdacindex.html>)
- MedWatch (<http://www.fda.gov/medwatch>)

Web stranice farmaceutskih kuća

- BAYER
(<http://www.pharma.bayervitale.de>)
- GLAXO (<http://www.glaxowellcome.de>)
- SCHWARZ PHARMA
(www.schwarzpharma.de)

Elektonički časopisi

- Tiskani oblik časopisa i njegova elektronička inačica
- časopis samo u elektoničkom obliku-
Journal of Medical Internet
Research(<http://www.jmir.org>)
- 1991. god.prvi e-časopisi (100)
- 1997.god. u Velikoj Britaniji 3000 e-
časopisa

Prednosti e-časopisa

- Brz protok informacija
- 24-satna dostupnost
- upotreba elemenata multimedija (zvuk, slike)
- pretražljiv tekst (autor/tema)
- link prema citiranim referencama
- dostupnost prije tiskane verzije i niža cijena

- Izdavači ograničavaju pristup cjelovitom tekstu članaka, dozvoljavajući pristup do nivoa sadržaja i sažetka (pretplata pojedinačna ili institucionalna)
- znanstveni časopisi skupi- financijska sredstva za kupnju časopisa se smanjuju
- 1999.god. web-arhiv PubMed Central (osnivači NIH i European Molecular Biology Organization)

Slobodan pristup cjelovitom tekstu e-časopisa

- HighWirePress
(<http://highwire.stanford.edu/lists/freart.dtl>)
- Free Medical Journal com
(<http://freemedicaljournals.com>)
- Elektronische Zeitschriftenbibliothek
(<http://www.bibliothek.uni-regensburg.de/ezeit/fl.phml?bibid=irb%20>)
- PubMed Central
(<http://pubmedcentral.nih.gov>)

Pretraživači (tražilice)-Search Engines

- Općeniti pretraživači (Alta Vista, Infoseek, Google...)
- Specijalizirani pretraživači:
 - MedExplorer (<http://www.medexplorer.co>)
 - MedFinder (www.mdchoice.co)
 - MedHunt (<http://www.hon.ch>)
 - MedicalWorldSearch (<http://www.mwsearch.com>)

Internet kao komunikacijski kanal

- Promjena komunikacijske paradigme (e-mail, telemedicina, diskusijske skupine)
- kvaliteta zdravstvene skrbi u mnogočemu ovisi o brznoj i svrsishodnoj komunikaciji između sudionika u zdravstvenom procesu

E-mail

- Laka, brza i jeftina komunikacija
- naglasak stavljamo na tri razine:
 - komunikacija na relaciji liječnik-bolesnik
 - komunikacija na relaciji liječnik-liječnik
 - komunikacija na relaciji liječnik-bolnica

Liječnik-bolesnik

- Omogućava predbilješke za pregled, obavijesti o rezultatima laboratorijskih pretraga, odgovore na pitanja vezana uz zdravstvene probleme
- bolesnici su mnogo otvoreniji u korištenju novog medija za razliku od liječnika

Liječnik-bolesnik

- Liječnici nisu skloni komunikaciji s bolesnikom iz više razloga:
 - strah od velike količine poruka i utrošenog vremena na odgovor,
 - strah od krive interpretacije dane informacije,
 - kako sačuvati privatnost podataka,
 - i na kraju kako naplatiti uslugu

Liječnik-liječnik

- razmjena iskustava
- konzultacije o problematičnim slučajevima
- obavijesti o novostima, o kongresima, literaturi

Liječnik-bolnica

- Razmjena medicinskih podataka o bolesniku

Telemedicina

- Proces pružanja zdravstvene zaštite i izmjena relevantnih medicinskih informacija na daljinu uz upotrebu telekomunikacijske i računalne tehnologije.

Telemedicina

- uključuje prijenos osnovnih informacija o bolesniku, prijenos slika kao što su rentgenske slike, slike dobivene tehnikama CT i MR, zatim živih slika tijekom endoskopskih procedura, prijenos razgovora s bolesnikom i pregled bolesnika, konzultacije stručnjaka i različite oblike medicinske edukacije

Studenti

- Pristup nastavnim sadržajima
- pristup referentnoj virtualnoj zbirci
- pristup e-knjigama
- pristup edukativnim sadržajima

Referentna virtualna zbirka

- Britannica (<http://www.britannica.com>)
- ADAM Medical Encyclopedia
(<http://medlineplus.adam.com>)
- Atlas of Histology
(www.med.uiuc.edu/hieto/atlas)

Elektroničke knjige

- Gray' Anatomy of The Human Body
- <http://www.barleby.co./107>

Edukativni programi

- The Visible Human Project
- http://www.nlm.nih.gov/research/visible/visible_human.html
- SRS-X The SRS Educational Resource(<http://www.radiology.co.uk/srs-x/index.htm>)

Javnost

- 55% korisnika Interneta “surfa” u potrazi za nekom medicinskom informacijom
- svaki pojedinac ima pravo na točnu i kompletnu informaciju o svojoj bolesti ili o svom zdravlju
- partnerski odnos bolesnik-liječnik

Baze podataka

- MEDLINE plus
(<http://www.nlm.nih.gov/medlineplus>)
- NOAH (<http://www.noah-health.org>)

Web stranice namijenjene javnosti

- healthAtoZ.co (<http://www.healthatoz.com>)
- Intellihealth (<http://www.intelihealth.com>)
- KidsHealth (<http://KidsHealth.org>)

Mailing-lista

- Značajan izvor informacija o različitim bolestima i mogućnostima liječenja; još veća vrijednost u razmjeni iskustava i pružanju podrške tijekom liječenja
- Lung-Onc mailing list

Klinička ispitivanja

- Clinical Trials Listing Service
(<http://centerwatch.com/Main.HTM>)
- ClinicalTrials.gov (<http://clinicaltrials.gov>)

Kvaliteta i pouzdanost medicinskih informacija

- Osnovni kriteriji procjene kvalitete web stranice:
 - transparentno autorstvo
 - sponzorstvo,
 - vjerodostojnost izvora ponudjenih medicinskih informacija,
 - ažurnost

Hvala na pozornosti!

- Središnja medicinska knjižnica
- <http://smk.mef.hr>